
Bognoter

Sartre - på norsk, engelsk og dansk

At Sartres forfatterskab til stadighed søges aktualiseret, vidner følgende udgivelser fra 1993-94 om. I 1993 udgav den norske sociolog Dag Østerberg bogen *Jean-Paul Sartre. Filosofi, kunst, politikk, privatliv*, som ud fra en 'metabiografisk' vinkel søger "å gi en tolkning av Sartres hele virksomhet..." for at undersøge, hvorvidt liv og værk udgør "en *enhet og helhet*: Hvor godt henger Sartres praksis på de forskjellige områdene sammen? Stemmer for eksempel romanene med filosofien, og er det samsvar mellom den og hans politiske oppfatninger? [...] Kan Sartre sies å ha levd [...] i pakt med sin lære, eller med sin diktning og politiske stillingtagen?" (p. 13).

I *Using Sartre* fra 1994 tager den engelske, analytiske filosof Gregory McCulloch udgangspunkt i spørgsmålet om, hvad Sartre kan lære analytisk filosofi. Bogen former sig som en introduktion til og diskussion af Sartres tidligere forfatterskab (til og med *L'être et le néant*), og det er især emner som sjæl-legeme, bevidsthed, ydre verden, frihed, determinisme og problemet med de andre, der sættes i spil med sartreske begreber som intentionalitet, tomhed, intet, frihed og selvbevidsthed.

Også i Danmark udkom der i 1993 bøger om Sartre. For det første *Frihed og etik i Jean-Paul Sartres filosofi*, hvori Jacob Dahl Rendtorff undersøger spørgsmålet om etik i Sartres tre store værker *L'être et le néant*, *Cahiers pour une morale* og *Critique de la raison dialectique*; mellem disse værker freanalyseres "en bevægelse fra en beskrivelse af friheden som en ontologisk bevidsthedskategori over en række intersubjektive moralfænomener til en integration af friheden i en historisk og social sammenhæng..." (p. 7). For det andet *Litteratur, teori, filosofi*, hvori Martin Bruun Møller

ud fra et marxistisk perspektiv analyserer, hvordan kroppen er beskrevet i romanen *Kvalme*. Når forfatteren gennem denne synsvinkel placerer Sartres litteraturteoretiske og filosofiske problemstillinger i en samfundsmæssig ramme, ses "kroppen ikke kun [...] sådan som Sartre ser den ud fra hans individualistiske-existentialistiske position", men i lige så høj grad som noget der "i den klassiske kapitalisme tilskrives vare-værdi og kan behandles ligesom en ting." (p. 58).

Og endelig skal nævnes to genudgivelser. I 1937 påbegyndte Sartre en større afhandling om fænomenologisk psykologi, *Psyché*. Bogen blev aldrig fuldført, og det eneste umiddelbare levn fra arbejdet med den, er et lille skrift fra 1939: *Fænomenologi og følelser* (1969). Denne tekst, der stadig udgør både en god introduktion og et vigtigt supplement til *L'être et le néant*, er nu genudgivet med den franske originaltitel *Skitse til en teori om følelserne*; oversættelsen er forsynet med et forord ved Arne Grøn.

I 1964 udgav Walter Biemel en meget læseværdig monografi om Sartre. Den har længe været umulig at opdrive, og det er derfor prisværdigt, at det norske forlag Cappelen har genoptrykt den norske udgave. For den, som ønsker en gedigen introduktion, finder man her stadig en let læselig og grundigt oversigt over hovedtemaerne i det sartreske univers.

Dag Østerberg: *Jean-Paul Sartre. Filosofi, kunst, politikk, privatliv*, Gyldendal Norsk Forlag 1993, 375 s.
Gregory McCulloch: *Using Sartre*, Routledge 1994, 144 s.
Jacob Dahl Rendtorff: *Frihed og etik i Jean-Paul Sartres filosofi*, Nordisk Sommeruniversitet 1993, 142 s.
Martin Bruun Møller: *Litteratur, teori, filosofi*, Filosofisk Institut, Odense Universitet 1993, 62 s. kr. 19,00.
Jean-Paul Sartre: *Skitse til en teori om følelserne*, Reitzel 1994, 88 si, kr. 128,00.
Walter Biemel: *Om Sartre*, Cappelen 1993, 176 s.

N. Brügger